

JAARVERSLAG 2009

STICHTING OUDE GELDERSE KERKEN

Inleiding

De Stichting Oude Gelderse Kerken (SOGK) zet zich in voor het behoud van religieus erfgoed in Gelderland. Om belangstelling voor monumentale kerken te wekken en om kerkgebouwen in stand te kunnen houden stimuleert de SOGK het meervoudig gebruik van religieuze gebouwen. De SOGK biedt kerkbesturen de helpende hand bij restauratie en onderhoud. Ook denkt de SOGK met kerkbesturen mee over oplossingen als het gaat om dreigend verval van het kerkgebouw door gebrek aan financiën. De SOGK probeert langs diverse wegen inwoners van Gelderland te interesseren voor de vele religieuze monumenten en dan vooral oude kerken in de provincie.

Verwerving

In 2009 heeft de SOGK een prachtig object aan haar bezit mogen toevoegen. Op 31 december werd de Heilige-Antonius-van-Paduakerk in de buurtschap Kranenburg bij Vorden aan de stichting overgedragen. Deze kerk is de oudste nog bestaande kerk die werd ontworpen door architect Pierre Cuypers. Het is de eerste Rooms-Katholieke kerk die in het bezit van de stichting komt, en tevens het eerste wat jongere negentiende-eeuwse neogotische bouwwerk. In de kerk is het Heiligenbeeldenmuseum gevestigd. De komende jaren zullen in het teken staan van restauratie van deze kerk.

Op het ogenblik wordt overleg gevoerd met andere partijen over overname van religieuze gebouwen en wellicht leidt dat tot nieuwe aankopen.

Beheer van eigendommen

De SOGK heeft momenteel zeven kerken en één synagoge in eigendom. De staat van onderhoud van deze objecten wordt regelmatig gecontroleerd door de Stichting Monumentenwacht, en waar nodig worden herstelwerkzaamheden uitgevoerd. In Kerk-Avezaath is schilderwerk verricht. Voor Batenburg, Rijswijk en Groenlo zijn plannen gemaakt en offertes aangevraagd voor aanpassingen van de verwarming. In Etten is het orgel uitgebouwd voor restauratie; het streven is om het met Pasen 2010 weer teruggeplaatst te hebben. Voor meer informatie over onze gebouwen, zie de website www.oudegeldersekerken.nl.

Het beheer van de kerken is in handen van de Plaatselijke Commissies (PC's). Zij zorgen voor een zo goed mogelijke exploitatie van het gebouw. Ook in 2009 heeft het jaarlijkse overleg tussen de PC's en het Algemeen Bestuur van de SOGK plaatsgevonden.

Het bestuur van de SOGK streeft ernaar de PC's te verzelfstandigen en zal daaraan in het kader van verdere groei van de stichting het komend jaar opnieuw aandacht besteden.

Contacten met donateurs en belangstellenden

Omdat het donateursbestand door vergrijzing en ontkerkelijking langzaam terugloopt, heeft het bestuur medio 2009 contact gezocht met een extern bureau om een plan van aanpak voor verbetering van naamsbekendheid op te stellen. Dit zal het komend jaar concrete vorm krijgen.

Ook in dit verslagjaar werden er twee excursies en een donateursdag georganiseerd. Deze laatste werd gehouden in de onlangs gerestaureerde Oude Calixtuskerk in Groenlo. De excursies voerden naar drie Hollandse stadskerken bij de grens met Gelre en naar kerken langs de Oude IJssel.

Via ons kwartaalblad VENStER hielden we ook in 2009 donateurs en andere belangstellenden op de hoogte van onze activiteiten. Er verschenen o.a. artikelen over het Kloosterlijk Arsenaal in Doesburg, synagogen in Arnhem en de Achterhoek, en avondmaalszilver in Gelderse hervormde kerken. Bovendien werd aandacht besteed aan de evenementen in de religieuze gebouwen van de SOGK.

Er is een dialezing over de SOGK beschikbaar voor presentatie in de hele provincie. In 2009 is deze dialezing niet gebruikt.

Beheerstaken van de SOGK

De meeste beheerstaken van de SOGK zijn ondergebracht bij de werkorganisatie van de stichting Geldersch Landschap en Gelderse Kasteelen (GLGK). Deze dienstverleningsovereenkomst met GLGK was in het verslagjaar ongewijzigd van kracht. De samenwerking is in 2009 tweemaal geëvalueerd.

GLGK geeft de SOGK ondersteuning op het gebied van:

- personele, organisatorische en administratieve diensten
- onderhoud en restauratie

- subsidieaanvragen
- activiteiten op cultureel en toeristisch gebied rond de bezittingen van beide organisaties.

Contacten met de provincie Gelderland

De provincie Gelderland kondigde in 2009 aan volgend jaar te moeten bezuinigen, zodat naar verwachting de subsidie voor de SOGK onder druk zal komen te staan. Daardoor wordt door de SOGK de grens bereikt om haar taak uit te voeren. We zijn met de provincie in contact over de groei van de stichting en de daarmee samenhangende noodzaak tot professionalisering.

Financiën

In het verslagjaar heeft de SOGK een gezonde financiële positie. Door alle inspanningen om de uitgaven binnen de perken te houden is de exploitatie in evenwicht. De liquide middelen van de stichting zijn op een internet-plusrekening vastgezet tot ze nodig zijn om te gebruiken bij de restauratiekosten van de onlangs verworven Kerk op de Kranenburg bij Vorden. Voor het resterende deel van de middelen zijn bedrijfsobligaties aangekocht als reserve voor komende restauratiekosten.

Hoewel het aantal donateurs is teruggelopen naar ongeveer 1100, is toch een bedrag van ruim € 30.000,00 binnengekomen, doordat een aantal mensen meer dan de gevraagde € 25,00 heeft overgemaakt.

De stijgende kosten van onderhoud van onze gebouwen worden meegenomen in de huurkosten. Het is het streven de onderhoudskosten te financieren uit de huuropbrengsten en de donaties.

De jaarlijkse apparaatkosten zijn hoger dan de daarvoor gegeven subsidie van de provincie, zodat het restant zal worden gefinancierd uit de rente van het vermogen.

De provincie heeft ook subsidie gegeven voor activiteiten om religieus erfgoed onder de aandacht te brengen. Dit geld is gebruikt voor publiciteitsacties, het kwartaalblad VENStER en de website.

Voor het realiseren van educatieprojecten voor de scholen is sinds 2006 een jaarlijkse subsidie toegezegd van € 25.000,00. Hiermee is een project in Leur verwezenlijkt, en wordt in 2010 met een soortgelijk project in Groenlo gestart.

De restauratie van de Oude Calixtuskerk in Groenlo heeft veel van onze financiën gevraagd. De financiële afwikkeling heeft in 2009 plaatsgevonden. De totale restauratiekosten bedroegen ruim 2 miljoen euro, waarvan uit het vermogen van de SOGK ruim € 200.000,00 is bijgedragen.

Bestuurssamenstelling

Per 31 december 2009 bestaan het Dagelijks Bestuur en Algemeen Bestuur uit de volgende personen:

Dagelijks Bestuur (DB):

voorzitter: Dhr. prof. dr. H.G. de Gier
 vicevoorzitter: Dhr. G. van Reenen
 secretaris: Mw. T.M. van Essen-de Wal
 penningmeester: Dhr. C. Brinkman
 bouwkundig adviseur: Dhr. W. Wensink

Algemeen Bestuur (AB):

De leden van het DB, aangevuld met:
 Mw. dr. E.B.F. Pey
 Dhr. drs. J.G.W.R. Dekkers
 Dhr. drs. K. Emmens
 Dhr. E.J.C. Kamerling
 Dhr. mr. C.A.M. Kleipool
 Dhr. F.J. van Lochem
 Dhr. G. Oldenbeuving

Het AB heeft in zijn laatste vergadering van 2009 unaniem dhr. G.B. Beltman benoemd tot opvolger van dhr. C. Brinkman als penningmeester van de SOGK. De benoeming zal ingaan per 01-01-2010 en de opvolging zal plaatshebben per 01-05-2010.

Toekomstvisie

Er is een nieuw meerjarenbeleidsplan opgesteld voor de periode 2010-2013. De ontwikkeling van de SOGK tot een Stichting voor Religieus Erfgoed zal met kracht worden voortgezet. Speerpunten zijn professionalisering en uitbreiding van bezit. Daarnaast zal verder gewerkt worden aan het vergroten van de naamsbekendheid en het verhogen van het aantal donateurs. De samenwerking met GLGK is van groot belang en zal, waar mogelijk, worden geïntensiveerd. Cruciaal voor de uitvoering van het beleidsplan is of de provincie zal besluiten haar subsidie voor de SOGK substantieel te verhogen.

Op deze wijze hoopt de SOGK ook de komende jaren weer een bijdrage te leveren aan het behoud van de mooie religieuze monumenten die onze provincie rijk is.